

Barn- och ungdomsråd

Ett arbetssätt för systematisk dialog med barn och ungdomar inom hälso- och sjukvården

Innehåll

Vad är ett barn- och ungdomsråd?	3
Om vägledningen.....	3
Utgångspunkter för barn- och ungdomsråd	4
Barnrättsperspektiv	4
Barn och ungdomar är experter	4
Regional riktlinje.....	4
Systematiskt arbetssätt.....	4
Att tänka på.....	5
Att praktiskt genomföra ett råd	8
Förberedelser.....	8
Genomförande.....	11
Efterarbete.....	12
Tips.....	13
Reflektioner från Ungdomsråd	15
Referenser	16

Vad är ett barn- och ungdomsråd?

Barn- och ungdomsråd är ett arbetssätt för systematisk dialog med barn och ungdomar inom hälso- och sjukvården. Det kan vara en grupp med barn/ungdomar som träffas mer kontinuerligt eller några få som enbart träffas vid enstaka tillfällen. Syftet är att barn och ungdomar ska få vara medskapare i utvecklings- och förbättringsarbeten. Att göra det möjligt för dem att påverka hälso- och sjukvården. I förlängningen kan det bidra till en känsla av egenmakt hos det enskilda barnet. Det stärker också hälso- och sjukvårdens arbete med att efterleva barnkonventionen som lag och patientlagen.

Praktiska förutsättningar och mål styr metodval

Barn- och ungdomsråd är ett av flera arbetssätt för dialog med barn och ungdomar. Välj den eller de metoder som passar verksamhetens förutsättningar och syftet med dialogen. Ni måste också anpassa arbetssättet efter barn och ungdomars egna behov och önskemål. Det viktigaste är att arbetet utgår från barnets rättigheter och de krav som FN:s barnrättskommitté ställer på dialogprocesser. Även om ni inte väljer barn- och ungdomsråd som arbetssätt är förhoppningen att denna vägledning kan ge er stöd och inspiration.

Om vägledningen

Vägledningen ska fungera som ett stöd för den verksamhet som vill påbörja och/eller kvalitets-säkra arbetet med barn- och ungdomsråd.

Under framtagandet har aktuell kunskap och forskning inom flera områden inhämtats men denna kartläggning är inte heltäckande. Dialog har skett kontinuerligt med representanter från några verksamheter som har stor erfarenhet av ett arbete med barn- och ungdomsråd. Dessutom har två ungdomar, 15 och 16 år, gett sina synpunkter på vägledningen i sin helhet. Några pilotverksamheter har testat vägledningen i uppstarten av barn- och ungdomsråd och bidragit med sina synpunkter på innehållet. Vägledningen är framtagen inom ramen för Barnuppdragets arbete, en del av omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen (VGR) .

Utgångspunkter för barn- och ungdomsråd

Barnrättsperspektiv

Barn- och ungdomsråd som arbetssätt för systematisk dialog ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv, barnkonventionens barnsyn. I artikel 12 i konventionen står det att barnet har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör det. Hänsyn ska tas till barnets åsikter utifrån barnets ålder och mognad. Det är viktigt att barn och unga får återkoppling på hur deras åsikter har beaktats. Det krävs att vuxna vill ta till sig barnets åsikter och förändrar verksamheten med hänsyn till deras perspektiv. Den som samordnar barn- och ungdomsrådet behöver ha kunskap om barnets rättigheter och hur dialog med barn och ungdomar genomförs på ett bra sätt.

Barn och ungdomar är experter

Deltagarna i ett barn- och ungdomsråd representerar främst sig själva. Barnen och ungdomarna är experter på sin egen situation. De bidrar utifrån sina egna erfarenheter, synpunkter och tankar. Deltagarnas åsikter kan därför inte generaliseras till att gälla gruppen barn, men deras perspektiv är viktigt att beakta och det är en tillgång i verksamhetens förbättringsarbete. För en del barn och ungdomar, exempelvis de med erfarenhet av psykisk ohälsa eller en funktionsnedsättning, kan det underlätta deltagandet att representera sin brukarorganisation eller förening.

Regional riktlinje

En utgångspunkt i arbetet med barn- och ungdomsråd är den regionala riktlinjen Barn och unga som medskapare i Västra Götalandsregionen. Den tydliggör hur juridiska och etiska frågor ska hanteras, exempelvis gällande samtycke och ersättning. Riktlinjen beskriver även hur barnrättsperspektivet ska beaktas i genomförandet.

Systematiskt arbetssätt

För att ett barn- och ungdomsråd ska bli kontinuerligt och långsiktigt behöver verksamheten organisera arbetet. Det krävs medarbetare som får mandat att samordna barn- och ungdomsrådet och de behöver avsatt tid och resurser. Det är viktigt att det finns en chef som skapar goda förutsättningar och en ledning som är positiv. Medarbetare och chefer bör ha kännedom om barn- och ungdomsrådet och se barn/ungdomar som en tillgång.

Att samtala
är också att
lyssna.

En arena för dialog på lika villkor

Ett barn- och ungdomsråd är en form för dialog mellan barn/ungdomar och vuxna. En arena som ger förutsättningar för samtal på lika villkor. Frågor ska kunna lyftas från vuxna till barnen/ungdomarna. Det är lika viktigt att deltagarna får lyfta sina frågor och synpunkter till vuxna. Åsikterna ansvarar sedan samordnaren för att förmedla till berörda. Det är även samordnarens ansvar att ge rådet återkoppling på hur synpunkterna omhändertogs. Ibland kanske en verksamhet eller ledning möter barn- och ungdomsrådet direkt för dialog kring en fråga.

Att tänka på

Frivillighet

Barn och ungdomar ska ha möjlighet att själva välja om de vill delta i förbättringsarbeten av olika slag. Ett deltagande bygger på frivillighet och de kan när som helst avbryta sin medverkan. Barn och ungdomar ska ges möjlighet till delaktighet och inflytande, men de bestämmer själva vad de vill svara på och berätta.

Ge plats för olika perspektiv och erfarenheter

Barn och ungdomar är en heterogen grupp och alla har olika upplevelser och erfarenheter av hälso- och sjukvården. Försök därför att få en spridning bland deltagarna utifrån till exempel kön, socioekonomiska villkor, funktionalitet, migrationsbakgrund och ålder. För att få en mångfald i gruppen är det även viktigt att informationen om barn- och ungdomsrådet når så många som möjligt. Personalen ska inte göra ett eget urval utifrån vem de tror vill eller kan delta.

Trygghet

Det krävs att deltagarna i barn- och ungdomsrådet får förtroende för varandra, samordnaren och andra vuxna. Det skapar en trygghet vilket behövs för att de ska våga vara ärliga. Att göra övningar/lekar tillsammans kan vara ett sätt för att lära känna varandra och skapa en gemenskap. Samordnaren måste vara medveten om den maktobalans som finns mellan vuxna och barn/ungdomar. Det är viktigt att deltagarna är i majoritet och begränsa antalet vuxna. De vuxna som finns med under barn- och ungdomsrådet ska lyssna utan att själva komma med egna åsikter kring en fråga. Det är viktigt att vara neutral och opartisk.

Säkerhet

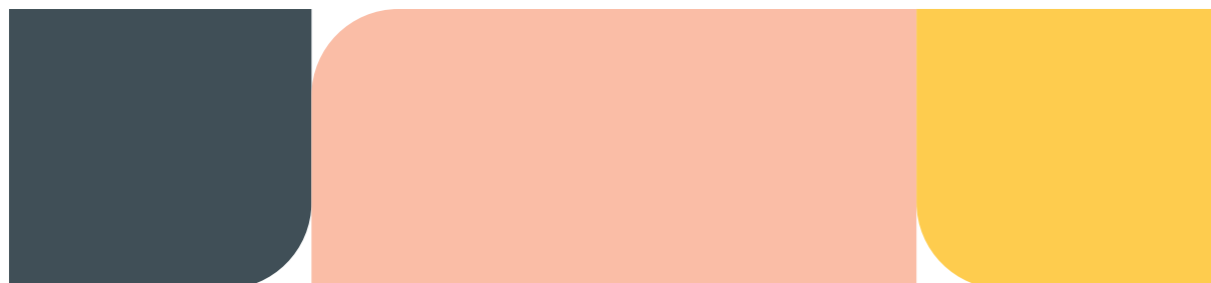
Det behöver vara tydligt för deltagarna att deras åsikter inte påverkar deras vård i övrigt. Informera om att de är anonyma men att anmälningsplikten gäller vid misstanke om att ett barn far illa. En grund i regelverket är att verksamheter ska samla in så få personuppgifter som möjligt. Det är viktigt att från början skapa arbetssätt för att undvika spårbarhet till ett enskilt barn. Det kan till exempel handla om hur man dokumenterar och var materialet sparas. Samordnaren för rådet behöver även ha en plan för hur de ska agera om det kommer upp mer känsliga saker eller om en deltagare måste/vill avsluta sin medverkan under mötets gång. Fundera kring hur det går att ge stöd till ett barn eller en ungdom som känner att de vill prata efteråt. Även om det inte är avsikten, kan samtal väcka tankar och känslor som de behöver stöd i att hantera.

Information

Information om barn och ungdomsråd bör ges skriftligt och muntligt, både till barn, ungdomar och deras vårdnadshavare. Den behöver beskriva syftet med deltagandet, omfattning och innehållet, samt om någon form av ersättning kommer att erbjudas. Informationen ska vara tillgänglig för alla och anpassad efter barnets mognad och ålder. Det är viktigt att barn och ungdomar förstår syftet med deras deltagande. Därför är det en fördel att upprepa informationen vid flera tillfällen.

Kommunikation

Säkerställ att möjligheten finns för alla barn och ungdomar att kunna delge sina åsikter. Det är samordnarens ansvar att eventuella hjälpmedel som deltagaren behöver används. För att möjliggöra detta kan det ibland krävas tolk, alternativa kommunikationssätt eller tekniska hjälpmedel.

En gemensam syn på delaktighet och inflytande

Att barn och ungdomar får möjlighet att påverka behöver inte alltid innebära att det blir som de önskar. Utifrån detta är det viktigt att alla har en samsyn kring hur mycket deltagarna kan vara med och påverka.

”

Inte blixtnabba förändringar, men dom håller sig alltid uppdaterade.

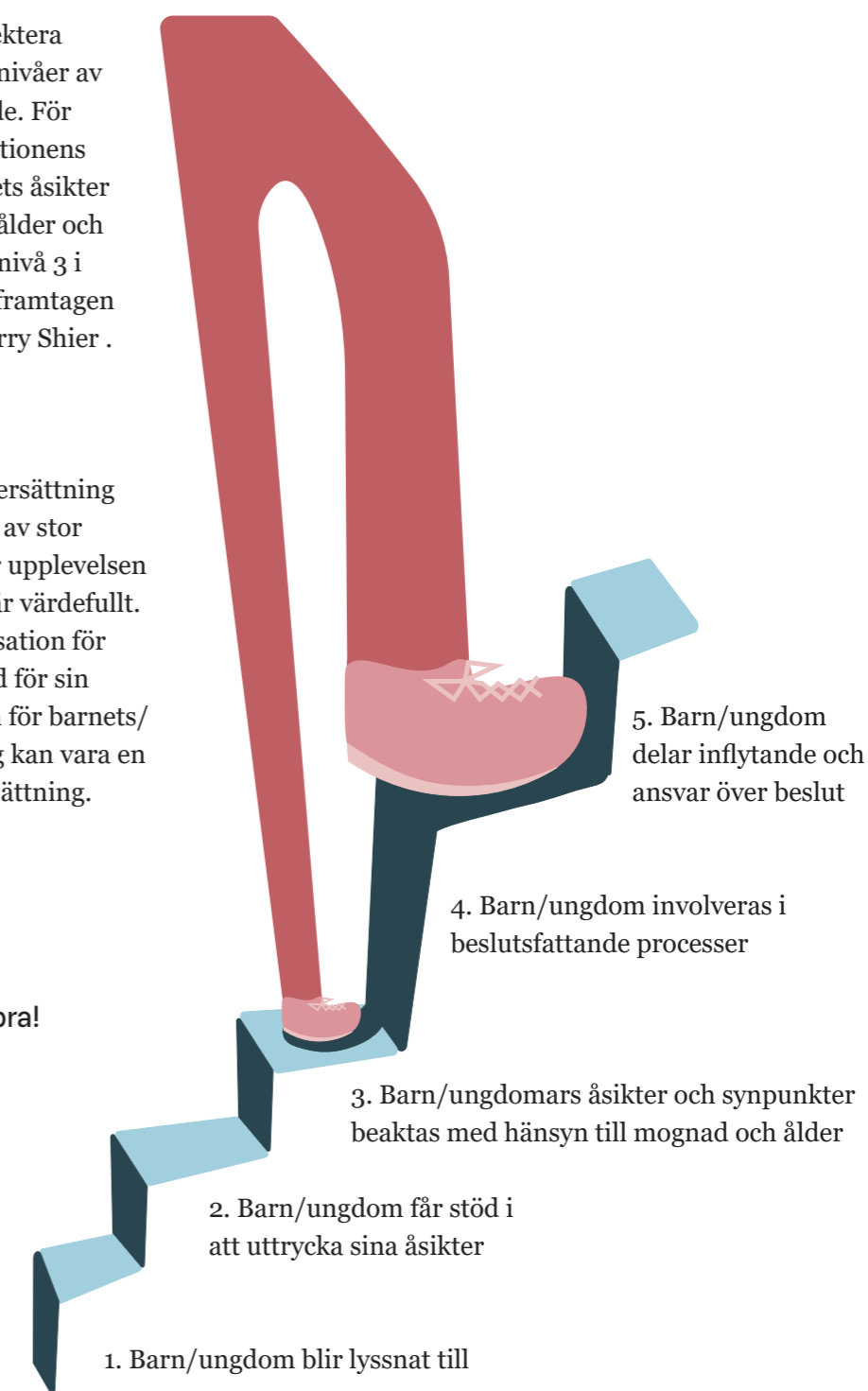
Ett tips kan vara att reflektera tillsammans kring olika nivåer av delaktighet och inflytande. För att efterleva barnkonventionens artikel 12 krävs att barnets åsikter beaktas med hänsyn till ålder och mognad. Det motsvarar nivå 3 i modellen nedan som är framtagen med inspiration från Harry Shier.

Kompensation

Möjligheten att erbjuda ersättning till barnet/ungdomen är av stor betydelse. Det förstärker upplevelsen av att deras deltagande är värdefullt. Det är också en kompensation för att de behöver avsätta tid för sin insats. En kompensation för barnets/ungdomens engagemang kan vara en gåva eller ekonomisk ersättning.

”

Presentkort är bra!

Att praktiskt genomföra ett råd

Förberedelser

Målgrupp

- Fundera kring vilka barn och ungdomar ni vill vända er till beroende på ert syfte med barn- och ungdomsrådet. Ett tips är att börja med den målgrupp som kan vara lättast att nå. Det kan vara patienter men även barn som anhöriga. Det kan också vara en redan befintlig grupp inom verksamheten. En fördel då är att barn- och ungdomsrådet kan genomföras i anslutning till en planerad träff.
- Besluta er för vilken åldersgrupp ni vill vända er till. Tänk på att det kan vara olika ersättning beroende på om barnet är över eller under 13 år. Även ungdomar över 18 år kan ges möjlighet att delta. De har mycket erfarenheter från att de själva var barn.
- Olika form av samtycke krävs beroende på barnets ålder. Utgå från VGR:s riktlinje barn och unga som medskapare i VGR.
- Gruppsammansättning kan behöva anpassas utifrån exempelvis ålder och mognad, funktion, språk och kommunikationsmöjligheter.

Formen för dialog

- Ska barn- och ungdomsrådet ske i fysisk, digital eller hybrid form? Vilka för- respektive nackdelar finns utifrån vald målgrupp och syfte. Fundera utifrån faktorer som exempelvis restid/resväg, vilken form som skapar störst trygghet, förutsättningar för delaktighet utifrån kommunikationsbehov. Det är också viktigt att ta hänsyn till vad deltagarna själva föredrar.

”

Om jag hade fått välja skulle jag välja fysiskt.

- Fundera på vilken månad, veckodag och tid som kan passa barnen/ungdomarna bäst. Det är viktigt att det sker utanför lektionstid. Bestäm sedan datum, tid och plats och ha gärna god framförhållning.
- Det kan vara lagom med 1 - 1½ timme vid en fysisk träff men det bör vara kortare vid en digital träff.
- Bäst är om planering för kommande träffar sker i dialog med barn, ungdomar och närstående.

Marknadsföring och rekrytering

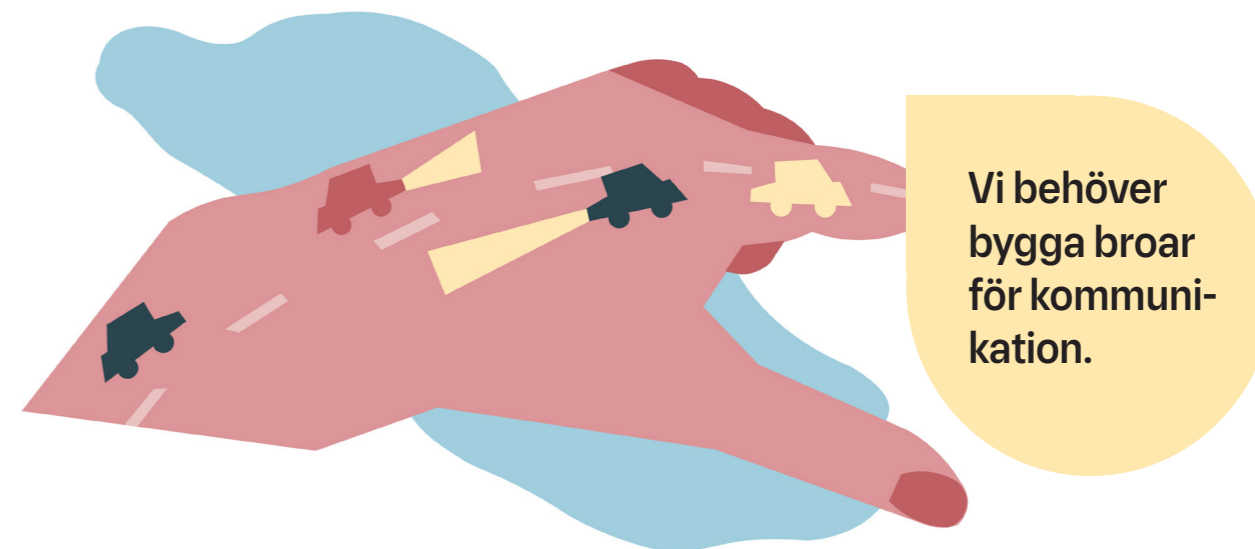
- Hur ska ni nå barn/ungdomar och väcka deras intresse för barn- och ungdomsrådet? Vilken form av ersättning ska deltagarna erbjudas och ska detta marknadsföras?
- Det är viktigt att informera deltagarna om att barn- och ungdomsråd är en möjlighet att påverka och bidra till förbättringar inom vården.
- Marknadsföring och information måste vara tillgänglig för alla. Det ska vara tydligt gällande tid, plats och anmälan.
- Marknadsför i väntrum, tv-monitor, besöksrum, hemsidor och om möjligt på sociala medier. Tipsa även om barn- och ungdomsråd vid patientbesök.
- Riktad marknadsföring. Behöver ni komplettera och skicka inbjudningar till barn/ungdomar för att skapa en mångfald i gruppen eller öka antalet deltagare?

”

Affisch kan vara bra, behöver anpassas för alla. Film kan också vara bra.

Praktiskt

- Tänk på om det finns behov av alternativa kommunikationsstöd, tolk och tekniska hjälpmedel. Informera deltagarna om att eventuella personliga hjälpmedel behöver finnas tillgängliga vid träffen.
- När ni tar emot anmälningar, notera eventuella allergier, specialkost och behov av hjälpmedel. Tänk på att spara uppgifter om deltagarna enligt GDPR.
- Vid behov boka lokal/lokaler. Mindre eller större beroende på hur många som anmäler sig. Säkerställ god tillgänglighet.
- Om träffen är digital, besluta er för vilken digital plattform som lämpar sig bäst. Säkerställ att alla som närvarar på träffen har tillgång till den teknik som krävs och hur den används.

- Planera vilka utöver deltagarna som ska närvara på träffen. Kom ihåg att det inte bör vara för många vuxna i relation till barnen och ungdomarna. Ge möjlighet för ytterligare vuxen/närstående att delta för det barn som är i behov av stöd.
- Det bästa är att det är två som genomför ett barn- och ungdomsråd. En som leder samtalet och en som antecknar. Kom överens innan kring fördelningen.
- Behövs en paus under träffen? Vid en fysisk träff kan en gemensam fika vara att föredra. Tänk i så fall på eventuella allergier eller specialkost.
- Införskaffa eventuell gåva eller planera för hur ersättning ska ges i efterhand.

Innehåll och upplägg

- Planera träffens innehåll och upplägg. Förslag på olika ämnen ser ni längre ner i vägledningen under avsnittet ”Tips”.
- Förbered frågor ni önskar samtala kring och där deltagarna har möjlighet att påverka. Barn och ungdomar som deltagit i barn- och ungdomsråd uppskattar när det finns färdiga frågor att ta ställning till.

Bra att de ställer frågor.

- Gör frågorna tillgängliga och inkluderande. Använd exempelvis bildstöd, animeringar eller filmklipp för att väcka intresse.
- Viktigt att det ges utrymme för frågor som barnen och ungdomarna själva önskar lyfta.
- Fundera över hur deltagarna ska delge sin åsikt. Det kan exempelvis vara via smileys, tummar, i dialog, siffror, i skrift, i chatten, digital/fysisk whiteboardtavla.

- Är det lämpligt att barnen och ungdomarna lämnas själva en stund för att de ska kunna dela synpunkter utan vuxens närvaro?
- Bestäm er för hur ni sammanställer deltagarnas synpunkter. Notera avidentifierade anteckningar under träffens gång.
- När och hur ska ni återkoppla till deltagarna efteråt? Via post, e-post, sms, muntligt eller på hemsidan?
- När och hur informerar ni om deltagarnas synpunkter till berörd verksamhet och/eller beslutsfattare? Hur följer ni upp om deras åsikter omhändertagits?
- Fundera kring hur ni kan ge stöd till en deltagare om de känner att de vill prata efteråt eller om de vill/behöver avsluta träffen tidigare.

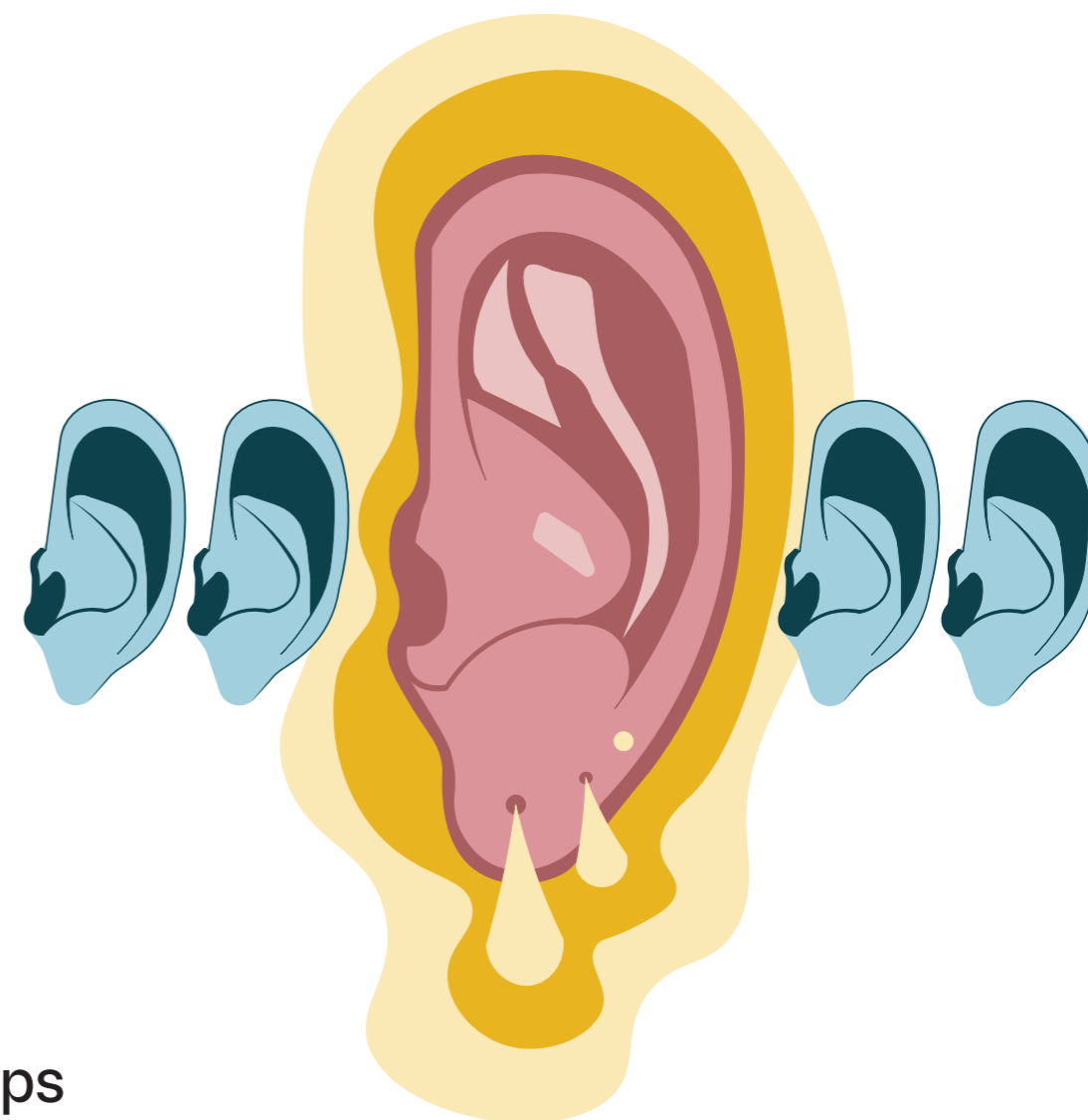
Genomförande uppstartsträff

- Hälsa välkomna, presentation av alla närvarande. Förklara/upprensa syftet med barn- och ungdomsrådet och informera om barnkonventionen. Om ett råd har genomförts tidigare är det viktigt att återkoppla om hur åsikter har omhändertagits.
- Skapa gemensamma förhållningssätt kring hur det blir ett bra samtalsklimat. Förklara eventuella hjälpmedel som används så som tolk, teknik och bildstöd. Samtala om olika nivåer som finns av delaktighet och inflytande.
- Informera om att det är frivilligt att delta och att de när som helst kan avbryta eller inte svara på en fråga.
- Förtydliga anonymiteten hos deltagarna men informera om att det finns en anmälningsplikt vid misstanke om att ett barn far illa. Anonyma anteckningar över deltagarnas åsikter sammanställs och förmedlas till berörda. Alla deltagares synpunkter tas i beaktande men informera om att deras åsikter eller förslag inte alltid är genomförbara.
- Skapa en trygg miljö. Möjliggör att deltagarna vågar vara delaktiga och berätta vad de tycker. Utifrån vald målgrupp och ålder kan en övning/lek vara lämplig för att lära känna varandra lite. Vid digitalt barn- och ungdomsråd, försök säkerställa att deltagarna befinner sig i en miljö där de kan prata ostört. Låt dom välja själva om de vill ha sin kamera på eller inte.
- Har ni förberett frågor så visa en fråga i taget. Låt varje deltagare få möjlighet att uttrycka sin åsikt. Lyssna på deras kommentarer och synpunkter.

- Ha dialog med deltagarna om hur de önskar få tillgång till dokumentationen från barn- och ungdomsrådet och eventuella åtgärder.
- Kom ihåg paus vid lämpligt tillfälle. En fika tillsammans kan bidra till ökad gemenskap och trygghet.
- Avsluta gemensamt och lyssna in deltagarnas åsikter om genomfört barn- och ungdomsråd. Samla även in barnens/ungdomarnas egna önskemål om fortsatt upplägg och innehåll. Ge möjligheten att lämna synpunkter i helgrupp, anonymt eller i efterhand. Lämna eventuell gåva.

Efterarbete

- Delge dokumentationen från barn- och ungdomsrådet till deltagarna. Ge möjlighet för deras synpunkter och justering.
- Finns det ett värde i att publicera dokumentationen på er interna och/eller externa hemsida? Väljer ni att publicera ska synpunkterna vara oidentifierade. Det kan finnas tillfällen då det enskilda barnet/ungdomen vill synas med namn och/eller bild. I dessa fall är det viktigt att ni följer regler för hur personuppgifter får hanteras enligt GDPR.
- Informera om barn- och ungdomsrådets synpunkter till berörd verksamhet och/eller beslutsfattare. Kom ihåg att ge en återkoppling till barnen/ungdomarna.
- Beakta barnen och ungdomarnas synpunkter på genomförandet av rådet och ta med dessa i planering av kommande barn- och ungdomsråd.
- Ska ersättning ges till deltagarna i efterhand?
- Utvärdera hur ni som genomförde barn- och ungdomsrådet upplevde träffen. Vad blev bra och vad kan göras bättre till nästa gång?

Tips

Innehåll

- Om verksamheten ska fatta beslut som påverkar barn och unga är det viktigt att få rådets synpunkter. Det kan handla om förändringar av vårdplatser, arbetssätt, lokaler, ändring av vårdprocesser och flöden som berör barn och ungas behandling. Kom ihåg att resultat av dialogen ska komma in i utvecklings- och beslutsprocessen i ett tidigt skede.
- Hur tycker barnen/ungdomarna att inomhusmiljön är idag? Vad kan förbättras för att det ska kännas trevligare eller mer tryggt? Gå tillsammans runt i lokalerna som de vistas i under ett besök. Det kan exempelvis vara entré, reception, väntrum, korridor och undersökningsrum. Använd kamera om deltagarna vill och anteckna deras synpunkter under vandringen. Samla ihop barn- och ungdomsrådet och låt dem berätta om deras tankar och upplevelser. Dokumentera och förmedla åsikterna till berörda. Kom ihåg att återkoppla till barnen/ungdomarna hur de beaktats.
- Hur tycker barnen/ungdomarna det är att komma till er verksamhet? Är vården bra? Lyssnar personalen och känner de sig delaktiga? Hur upplever de digitala vårdkontakter? Dialog kring vad som bra/mindre bra och vad som behöver bli bättre.

- Har barnen/ungdomarna kunskap kring sin egen situation/funktionsnedsättning/sjukdom/hälsa och vad de själva kan göra för att må bättre? Dialog kring hur vården kan förbättra digital/fysisk information.
- Hur tycker barnen/ungdomarna att verksamhetens/vårdens hemsidor är utformade? Titta tillsammans och lyssna på deras kommentar. Vad saknas och vad kan förbättras?
- Vad tycker barnen/ungdomarna om kallelserna? Är informationen tillgänglig? Är det tydligt vad vårdmötet innebär, hur de ska förbereda sig m.m.? Gå igenom en kallelse tillsammans och lyssna på deras kommentar. Vad saknas och vad kan förbättras?
- Lär er mer om barnets rättigheter tillsammans. Visa exempelvis en kort film om barnkonventionen och barnets rättigheter inom hälso- och sjukvården. Dialog kring vilka rättigheter som behöver stärkas inom verksamheten.
- Vet barnen/ungdomarna om hur de som patienter kan lämna synpunkter och klagomål på hälso- och sjukvården? Har de idéer kring hur information om detta kan bli bättre?
- Bjud in personer till barn- och ungdomsrådet. Ha dialog kring en specifik fråga som lyfts av vuxna och/eller barnen/ungdomarna. Ett direkt möte kan ge en djupare förståelse och det finns möjlighet att ställa frågor. Exempelvis kan vårdpersonal, chefer eller beslutsfattare bjudas in.
- Besök andra delar inom verksamheten och/eller förvaltningen. Exempelvis entré/reception, café/matsal, lekterapin eller andra avdelningar. Vad tycker barnen/ungdomarna är bra respektive mindre bra och vad kan förbättras?
- Brainstorma kring saker barn- och ungdomsrådet skulle vilja påverka inom verksamheten och/eller förvaltningen.
- Skapa en hemsida/blogg tillsammans kring barn- och ungdomsrådets arbete.

Övningar och lekar

- Presentationsövning. Säg ditt namn och något de gillar att göra eller favorit rätt/djur/färg/idol/tv-spel. Det kan också vara utifrån något de har på sig exempelvis klädesplagg/smycke/nyckel i fickan och förklara varför detta är viktigt för den.
- Övning fyra hörn. Deltagarna får ta ställning och förflytta sig till det hörn som motsvarar dom bäst. Det kan handla om ålder/fritidsaktivitet/sociala medier/TV-serie/sport.
- Ställa sig i rätt ordning utifrån ålder/bokstavsordning/skostorlek/antal syskon.
- Hitta likheter. Turas om att säga en mening exempelvis "jag gillar godis" eller "jag har ett husdjur". Alla som håller med byter plats/räcker upp handen.
- Lägg ut bilder och be varje deltagare välja en bild och berätta varför just den bilden valdes.
- I UNICEF:s handbok för delaktighet och inflytande finns fler tips på övningar.

Samtalsklimat

- Skapa gemensamma förhållningssätt. Påminn om dessa när det finns behov av det.
- Lyssna på varandra och låt alla komma till tals som vill uttala sig. Använd bildstöd, teknik och tolk om det behövs.
- Ge alla den tid de behöver och respektera varandras åsikter.
- Genomför övningar som skapar trygghet och energi i gruppen.

Reflektioner från ungdomsrådet på Drottning Silvias Barnsjukhus

Varför behövs barn- och ungdomsråd?

- Det är ju bra att få veta vad vi tycker och känner.
- Så att vuxna får bättre insikt i ungdomars behov.
- Det kan vara bra om man vill förbättra sjukhusmiljön.

Vad är det bästa med att delta i ett råd?

- Att få vara med och påverka.
- Man känner ju att man gör något meningsfullt.
- Det är nog att man kan förbättra för andra och för sig själv.

Hur kan vuxna få barn och unga att vilja vara med i ett råd?

- För mig känns det viktigt att få vara med och påverka och att få en liten slant för det också.
- Det är bra att man får en ersättning.
- Man kan berätta vad man gör i ungdomsrådet och berätta att det finns.

Referenser

Barnets rättigheter och barnkonventionen

[Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter](#)

[Barnets rätt att bli hörd](#) (FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 12)

[Regional riktlinje](#). Barn och unga som medskapare i Västra Götalandsregionen.

[Västra Götalandsregionens hemsida](#) - om barnkonventionen

[Webbutbildningen Barnkonventionen - från teori till praktik](#) (Västra Götalandsregionen)

[Barnombudsmannen](#) (Sveriges barnrättsmyndighet)

Tips på metod- och kunskapsstöd

[Handbok för barns delaktighet och inflytande](#). (UNICEF Sverige)

[Att samtala med barn](#). Kunskapsstöd för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården.

[Handbok i brukarinflytande](#) (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa Västra Götaland och Göteborg)

[Vägar till delaktighet](#). Öppningar, möjligheter och skyldigheter (Harry Shiers delaktighetsmodell)

[Patientens röst om patientråd](#). Ett verktyg för ökad patientdelaktighet.

[Kunskapsbank för delaktighet och inflytande](#) (Kulturförvaltningen VGR)

[Metodstöd för dialog med personer med funktionsnedsättning](#) (Myndigheten för delaktighet)

[Vägledning för att ge barn och unga från nationella minoriteter inflytande](#) (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor)

[Bildstöd.se](#) (Dart- specialistenhet för kommunikationsstöd och digital delaktighet)

Vägledning för barn- och ungdomsråd
Ett arbetssätt för systematisk dialog med barn och ungdomar inom hälso- och sjukvården.

Illustratör
Filippa Farias

Kontaktperson
Ebba Kostmann
Regionutvecklare, Barnuppdraget
Västra Götalandsregionen
E-post: ebba.kostmann@vgregion.se

www.vgregion.se/barnuppdraget

